

Centralna banka
BOSNE I HERCEGOVINE
Централна банка
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

НЕДЈЕЉНИ ПРЕГЛЕД КРЕТАЊА НА ГЛОБАЛНИМ ФИНАНСИЈСКИМ ТРЖИШТИМА

05.02.2024. – 09.02.2024.

ОДЈЕЉЕЊЕ ЗА БАНКАРСТВО, СЛУЖБА FRONT OFFICE

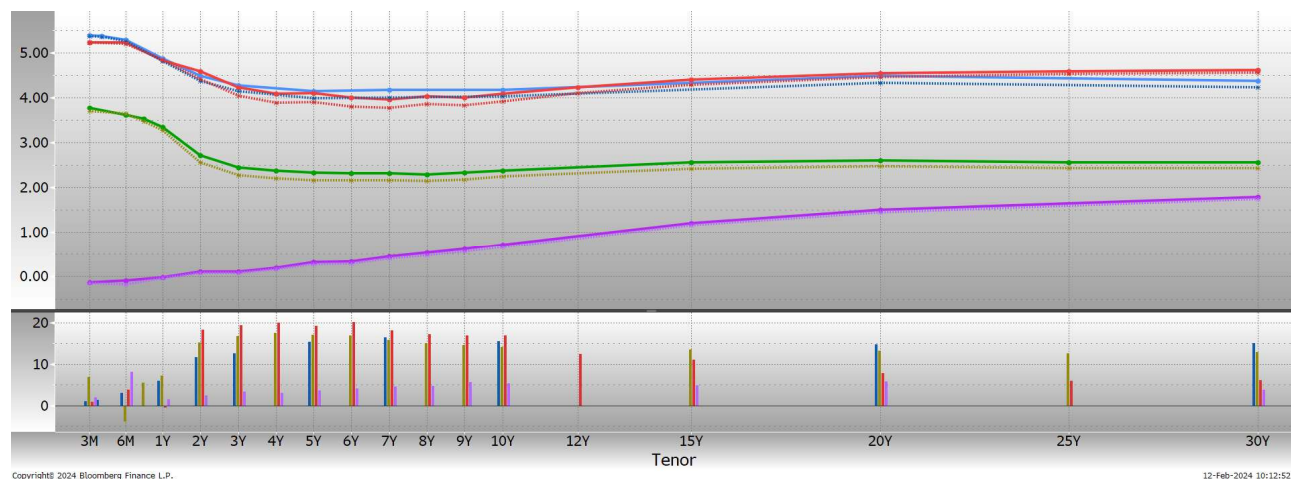
Сарајево, 12.02.2024. године

**НЕДЈЕЉНИ ПРЕГЛЕД КРЕТАЊА НА ГЛОБАЛНИМ ФИНАНСИЈСКИМ
ТРЖИШТИМА 05.02.2024. – 09.02.2024.****Табела 1: Приказ кретања приноса на државне обавезнице**

Приноси	Еврозона				САД				Велика Британија				Јапан			
	2.2.24	-	9.2.24		2.2.24	-	9.2.24		2.2.24	-	9.2.24		2.2.24	-	9.2.24	
2 године	2.57	-	2.72	↗	4.36	-	4.48	↗	4.42	-	4.60	↗	0.09	-	0.11	↗
5 година	2.17	-	2.34	↗	3.98	-	4.14	↗	3.91	-	4.10	↗	0.29	-	0.33	↗
10 година	2.24	-	2.38	↗	4.02	-	4.18	↗	3.92	-	4.09	↗	0.67	-	0.73	↗

Табела 2: Приказ кретања приноса на њемачке *Bubillone*

Доспијеће	Приноси		
	2.2.24	-	9.2.24
3 мјесеца	3.742	-	3.814 ↗
6 мјесеца	3.648	-	3.609 ↘
1 година	3.316	-	3.377 ↗

Граф 1: Приказ кривуља приноса државних обавезница

Граф приказује криве приноса Њемачке (зелена), САД (плава), Велике Британије (црвена) и Јапана (љубичаста) за периоде од 3 мјесеца до 30 година на дане 09.02.2024. године (пуне линије) и 02.02.2024. године (испрекидане линије). На доњем дијелу графа је приказана разлика између вриједности одговарајућих приноса на наведене датуме.

ЕВРОЗОНА

У протеклој недјељи приноси обавезница еврозоне су биљежили раст дуж цијеле криве услед смањених очекивања скоријег смањења каматних стопа водећих централних банака, укључујући ЕЦБ. Највећи утицај на овакву промјену очекивања имали су позитивни подаци објављени за САД, као и изјава председника Феда Павела, почетком недјеље, да је мало вјероватно да ће се каматне стопе смањити у марту. Такође, према изјавама већине званичника ЕЦБ потребна је стрпљивост и опрезност прије доношења одлуке о смањењу каматних стопа. Ипак, неки чланови УВ ЕЦБ су навели бржи пад инфлације од очекиваног као разлог због којег би раније могло да дође и до промјене смјера монетарне политике. Иако се на тржиштима не очекује да ће ЕЦБ већ на сљедећој сједници, у марту, донијети прву одлуку о смањењу каматних стопа, вјероватноћа промјене монетарне политике на сједници у априлу још увијек износи 50%. Инвеститори сада очекују да ће током текуће године каматне стопе ЕЦБ бити смањене за 120 базних поена.

Према новом ЕЦБ-овом показатељу плата, очекује се да ће раст плата забиљежити врхунац од око 5% почетком текуће године, што може да утиче на неизвјесност по питању путање инфлације ка циљаном нивоу од 2% у периоду након тога.

У односу на претходну недјељу приноси њемачких обавезница су повећани између 14 и 17 базних поена, док су приноси италијанских обавезница повећани између 15 и 18 базних поена.

Табела 3: Кретање економских индикатора за еврозону

Ред. бр.	Економски индикатори		Очекивање	Стварно	Претходни
				стање	период
1.	Произвођачке цијене – ЕЗ (Г/Г)	ДЕЦ	-10,5%	-10,6%	-8,8%
2.	Сентих индекс повјерења инвеститора – ЕЗ	ФЕБ	-15,0	-12,9	-15,8
3.	PMI индекс услужног сектора – ЕЗ (финал.)	ЈАН	48,4	48,4	48,8
4.	PMI композитни индекс – ЕЗ (финал.)	ЈАН	47,9	47,9	47,6
5.	Индустријска производња – Шпанија (Г/Г)	ДЕЦ	-	-0,2%	0,9%
6.	Индустријска производња – Њемачка (Г/Г)	ДЕЦ	-2,4%	-3,0%	-4,3%
7.	Индустријска производња – Аустрија (Г/Г)	ДЕЦ	-	-5,6%	-4,4%
8.	Индустријска производња – Финска (Г/Г)	ДЕЦ	-	-6,8%	0,6%
9.	Индустријска производња – Италија (Г/Г)	ДЕЦ	-2,5%	-2,1%	-2,9%
10.	Индустријска производња – Ирска (Г/Г)	ДЕЦ	-	40,5%	-20,9%
11.	Прерађивачка производња – Холандија (Г/Г)	ДЕЦ	-	-3,3%	-9,4%
12.	Фабричке поруџбине – Њемачка (Г/Г)	ДЕЦ	-5,3%	2,7%	-4,7%
13.	Трговински биланс – Њемачка (у милијардама EUR)	ДЕЦ	19,0	22,2	20,8
14.	Трговински биланс – Француска (у милијардама EUR)	ДЕЦ	-	-6,83	-5,94
15.	Малопродаја – ЕЗ (Г/Г)	ДЕЦ	-0,8%	-0,8%	-0,4%
16.	Малопродаја – Италија (Г/Г)	ДЕЦ	-	0,3%	1,4%
17.	Стопа инфлације – Њемачка (финал.)	ЈАН	3,1%	3,1%	3,8%
18.	Стопа инфлације – Холандија (финал.)	ЈАН	3,1%	3,1%	1,0%

САД

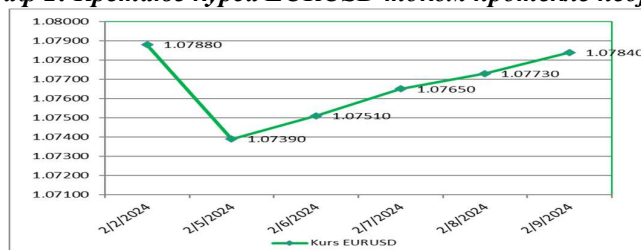
Приноси америчких државних обавезница су током протекле недјеље забиљежили раст дуж цијеле криве (између 12 и 16 базних поена). Објављивање позитивних података о услужном сектору (PMI и ISM индекси) у комбинацији са позитивним подацима са тржишта рада је утицало на раст приноса државних обавезница. Предсједница Феда из Кливленда Местер је изјавила да ће Фед вјероватно стећи самопоуздање да смањи каматне стопе “касније ове године” ако се економија буде развијала како се очекује, али је истакла да не види потребу за журбом. Затим је изјавила и да званичници Феда желе видјети више доказа да се инфлација “хлади” према њиховом циљаном нивоу од 2% и упозорила да не треба прерано смањити трошкове задуживања. Предсједник Феда из Атланта Бостиц је изјавио да је дугорочна процјена централне банке за стопу незапослености у САД значајно пала у свјетлу доказа о затегнутом тржишту рада посљедњих година. Предсједник Феда из Миннеаполиса Кашкари је изјавио да званичници морају посматрати податке о инфлацији “још неколико мјесеци” прије смањења каматних стопа, додајући да мисли да ће два до три смањења вјероватно бити примјерена за 2024. годину. Предсједник Феда из Ричмонда Баркин је истакао да “веома подржава” стрпљив став Феда када је у питању одређивање момента када треба почети са ублажавањем монетарне политике.

Фед је саопштио да су америчке банке извјестиле о строжим кредитним стандардима у IV кварталу, иако се удио оних који поопштравају стандарде смањивао у односу на претходни период. Нето удио америчких банака које су поопштриле стандарде комерцијалних и индустријских кредита за средња и велика предузећа у односу на претходни период пао је на 14,5%, са 33,9% у III кварталу, показало је истраживање Феда међу службеницима за кредитирање. То је уједно и најмањи удио од 2022. године.

Табела 4: Кретање економских индикатора за САД

Ред. бр.	Економски индикатори	Очекивање	Стварно стање	Претходни период	
1.	PMI индекс услужног сектора Ф	ЈАН	52,9	52,5	51,4
2.	ISM индекс услужног сектора	ЈАН	52,0	53,4	50,5
3.	Број захтјева за хипотекарне кредите	2. феб	-	3,7%	-7,2%
4.	Трговински биланс (у млрд USD)	ДЕЦ	-62,0	-62,2	-61,9
5.	Потрошачки кредити (у млрд USD)	ДЕЦ	16,0	1,56	23,48
6.	Иницијални захтјеви незапослених за помоћ	3. феб	220.000	218.000	227.000
7.	Континуирани захтјеви незапослених за помоћ	27. јан	1.875.000	1.871.000	1.894.000
8.	Велепродајне залихе (М/М) – Ф	ДЕЦ	0,4%	0,4%	-0,4%

Граф 2: Кретање курса EURUSD током протекле недјеље

USD је благо апрецирао у односу на EUR, те је курс EURUSD забиљежио пад са нивоа од 1,0788 на ниво од 1,0784.

ВЕЛИКА БРИТАНИЈА

Замјеница гувернера БоЕ Сарах Бреден је изјавила да ће се сачекати вјероватно још пар мјесеци прије него што се гласа за смањење каматних стопа у Великој Британији. Фокус Бреден и већине чланова МПЦ БоЕ је сада усмјерен на то колико дуго каматне стопе треба да остану на тренутном нивоу. Бреден је додала да ће наредних неколико мјесеци бити изузетно важно за процјену плата и инфлације, с тим што ће се већина овогодишњих процеса за договоре о платама завршити до априла. Изразила је дозу сигурности у вези са инфлацијом услуга, додавши да су потребни додатни докази како би била увјерена да економија Велике Британије напредује како је наведено у претходној прогнози. Упркос неизвјесностима у економском окружењу и текућим дискусијама о могућности смањења каматних стопа, отпорност стамбеног тржишта сугерише позитивније изгледе за економију Велике Британије, чак и док се још бори са изазовима који проистичу из периода пандемије.

Инвеститори у Великој Британији су све сигурнији да ће БоЕ задржати постојећу монетарну политику на састанку који се одржава у марту, са мање од 6% могућности да се смањи каматна стопа за 25 базних поена. Креатор монетарне политике БоЕ Хаскел, иначе заговорник повећања каматних стопа, изразио је оптимизам у погледу потенцијалних знакова који указују на успоравање инфлаторних притисака. Нагласио је потребу за додатним доказима прије него што се одлуче за неке промјене, истичући “нијансирани” приступ монетарној политици који балансира забринутост због упорне инфлације са императивом економске стабилности. Током ове недјеље ће бити објављени кључни подаци попут стопе инфлације, БДП-а и стопе незапослености, који би могли да утичу на кретање GBP и на изгледе промјена каматних стопа. Тржишни учесници очекују могућност другог узастопног кварталног пада БДП-а (тренутно се процјењује на -0,1%), што би могло да гурне економију Велике Британије у техничку рецесију.

Табела 5: Кретање економских индикатора за УК

Ред. бр.	Економски индикатори	Очекивање	Стварно	Претходни	
			стаје	период	
1.	Број регистрација нових аута (Г/Г)	ЈАН	-	8,2%	9,8%
2.	PMI индекс услужног сектора Ф	ЈАН	53,8	54,3	53,4
3.	Композитни PMI индекс Ф	ЈАН	52,5	52,9	52,1
4.	RICS индекс цијена кућа	ЈАН	-22%	-18%	-29%

Током протекле недјеље GBP је благо апрецирала у односу на EUR, па је курс EURGBP забиљежио пад са нивоа од 0,85405 на ниво од 0,85399. GBP је депрецирала у односу на USD, па је курс GBPUSD забиљежио пад са нивоа од 1,2631 на ниво од 1,2628.

ЈАПАН

Влада Јапана је истакла важност заједничких ставова БоЈ и Владе, наглашавајући значај инфлационог циља (2%) у сузбијању дефлације и тако сигнализирајући континуитет у борби против дефлације. Према PIMCO (Pacific Investment Management Company), БоЈ ће можда укинути негативне каматне стопе већ у марту, те највјероватније спровести повећања у два наврата ове године, и то најприје једно повећање од 10, а затим друго од 15 базних поена. Годишњи преговори БоЈ о платама су започели и све више привлаче пажњу јер централна банка процјењује доказе о позитивном циклусу плата и цијена да би можда изашла из свог режима негативних каматних стопа. Како преговори одмичу, економисти предвиђају већа повећања плата, која би могла да подстакну први раст каматне стопе од 2007. године. Демографски проблеми Јапана приморавају ову државу да се све више отвара. Према подацима које је објавило Министарство рада прошлог мјесеца, током 2023. године број страних радника је достигао рекордан број (2,04 милиона), за 12,4% више него 2022. године. Индекс Никеи је забиљежио још један значајан раст, достигавши највећи ниво у посљедње 34 године на затварању тржишта у четвртак. Инвеститори и даље процјењују извјештаје фирми о зарадама, нарочито фирми као што је Тојота Мотор, која је повећала прогнозу свог годишњег профита за око 9%. Ово повећање се може приписати слабљењу ЈПЈ.

Гувернер Уеда и замјеник гувернера Учида су у петак нагласили да постоји вјероватноћа дужег задржавања стимулативне монетарне политике. Значајан напредак у јануару представља повећање броја отворених рачуна у пет највећих инвестиционих компанија за 900.000 у односу на претходни мјесец. Ово повећање је подстакнуто новим пензионим системом са изузећем од опорезивања (Nippon Individual Savings Accounts – NISAs).

Табела 6: Кретање економских индикатора за Јапан

Ред. бр.	Економски индикатори	Очекивање	Стварно	Претходни	
			стање	период	
1.	PMI композитни Ф	ЈАН	51,1	51,5	50,0
2.	PMI услужног сектора Ф	ЈАН	52,7	53,1	51,5
3.	Зараде радника (Г/Г)	ДЕЦ	1,4%	1,0%	0,7%
4.	Потрошња домаћинства (Г/Г)	ДЕЦ	-2,0%	-2,5%	-2,9%
5.	Водећи индекс П	ДЕЦ	109,3	110,0	108,1
6.	Коинцидирајући индекс П	ДЕЦ	116,1	116,2	114,6
7.	Текући рачун (у млрд ЈПЈ)	ДЕЦ	1138,7	744,3	1925,6
8.	Трговински биланс (у млрд ЈПЈ)	ДЕЦ	183,1	115,5	-724,1
9.	Монетарни агрегат М2 (Г/Г)	ЈАН	-	2,4%	2,3%
10.	Монетарни агрегат М3 (Г/Г)	ЈАН	-	1,8%	1,7%

ЈПЈ је током протекле недјеље депрецирао у односу на EUR, те је курс EURJPY забиљежио раст са нивоа од 160,07 на ниво од 161,00. ЈПЈ је депрецирао и у односу на USD, те је курс USDJPY забиљежио раст са нивоа 148,38 на ниво од 149,29.

НАФТА И ЗЛАТО

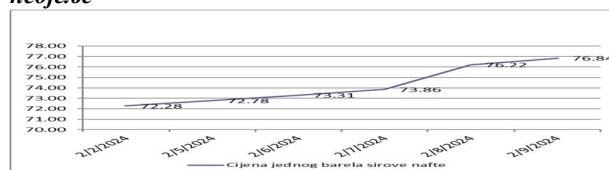
Цијена једног барела сирове нафте на отварању тржишта у понедељак је износила 72,28 USD (67,00 EUR).

Почетком недјеље Арамцо из Саудијске Арабије је објавио да ће задржати цијену своје водеће арапске “light“ нафте (сирова нафта средње тежине са високим садржајем сумпора) за Азију на нивоу за 1,50 USD по барелу вишем од референтне вриједности за март. Продајне цијене за сјеверозападну Европу и Медитеран су непромијењене од фебруара. Руске поморске испоруке сирове нафте опоравиле су се након двонедјељних прекида, уз рекордне токове са главних извозних терминала. Либија је планира извозити 1,08 милиона барела сирове нафте у фебруару. Средином недјеље раст цијене овог енергента је био подстакнут неочекиваним падом америчких залиха бензина и дестилата, сигнализујући снажну потражњу и јачање расположења тржишта након ревизије предвиђања раста производње америчке ЕИА. Упркос порасту залиха сирове нафте од 5,5 милиона барела изнад очекивања, што се приписује одржавању рафинерија и повећаном увозу, свеукупно смањење рафинираних производа указује на уравнотежене изгледе тржишта нафте за 2024. годину. IEA предвиђа да ће Индија бити главни покретач раста глобалне потражње за нафтом у наредним годинама. У четвртак је цијена нафте забиљежила највећи дневни раст од половине новембра прошле године (за више од 3%), због израелског одбијања понуде Хамаса за прекид ватре и неочекиваног пада америчких залиха горива. Сталне тензије на Блиском истоку и неочекивани пад залиха бензина и средњих дестилата у САД-у су позитивно утицали на расположење тржишта, док тржишни аналитичари очекују даљи раст цијена нафте у 2024. години. ЈПМорган очекује да ће цијена нафте порастати за 10 USD до маја, чак и ако ОПЕК+ ублажи резове. Крајем недјеље сукоб на Блиском истоку се интензивирао како су израелске снаге наставиле зрачне нападе на Газу, што је подстакло забринутост због поремећаја у снабдијевању овим енергентом, док су украјински напади дроновима на руске рафинерије нафте додатно допринијели геополитичким превирањима.

На затварању тржишта у петак цијена једног барела сирове нафте је забиљежила највиши ниво у посљедњих скоро мјесец дана, те је износила 76,84 USD (71,25 EUR). Цијена нафте је повећана у односу на претходну недјељу за 6,31%.

Одрцање од одговорности (Disclaimer)

Граф 3: Кретање цијене нафте током протекле недјеље

На отварању лондонске берзе метала у понедјељак цијена једне fine унце злата је износила 2.039,76 USD (1.890,77 EUR).

Цијена злата је током протекле недјеље имала опадајућу тенденцију. Пад цијене овог племенитог метала почетком недјеље је био подстакнут јачим USD и растом приноса америчких државних обавезница, након снажног извјештаја о запошљавању у САД, који је умањио очекивања раног смањења каматних стопа Феда. С друге стране, смањење приноса државних обавезница и депрецијација USD су подстакли раст цијене овог племенитог метала током трговања у уторак. Од средине недјеље цијена злата се кретала у уском распону, уз благе корекције на ниже на затварањима тржишта. Глобално тржиште злата “има пријатеља” у Кини, док централна банка те земље наставља са изузетном куповином полуга, а такви трендови ће сигурно помоћи да се подржи цијена овог племенитог метала током 2024. године. Народна банка Кине у јануару је, 15. мјесец заредом, повећала своје златне резерве за 9,55 милиона тројних унци. Иначе, централне банке су на глобалном нивоу додале више од 1.000 тона у прошлој години, што је близу рекордног обима оствареног током 2022. године. Након објављивања позитивних података са тржишта рада у САД и раста приноса државних обавезница цијена злата је у четвртак забиљежила смањење. Канадска компанија за ископавање злата посвећена одговорном рударству, Њу Голд, објавила је да очекује да ће се производња злата у текућој години повећати између 310.000 и 350.000 унци, док се за 2025. годину очекује раст производње између 360.000 и 410.000 унци. Фед остаје опрезан у погледу смањења каматних стопа све док не буду сигурнији да ће се инфлација стабилизovati, доприносећи неизвјесности када је у питању тржиште овог племенитог метала.

На затварању тржишта у петак цијена једне fine унце злата је износила 2.024,26 USD (1.877,10 EUR). Цијена злата је у протеклој недјељи забиљежила смањење од 0,76% на недјељном нивоу.

Граф 4: Кретање цијене злата током протекле недјеље

